

بررسی نگرش دندان پزشکان در کنگره‌ی پروتز در مورد هدف و محتوی کنگره و عوامل مرتبط به آن در سال ۱۳۹۷

مهدی محمدی^۱

نینا رهشناس^۲

آرش فرحناکی^۳

علیرضا رحیم بیگلر^۴

۱. نویسنده مسؤول: دانشجوی دندان پزشکی، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، تهران، ایران. Email: ddsmehtiarticles@gmail.com
۲. گروه پروتزهای ثابت دندان، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، تهران، ایران.
۳. رزیدنت تخصصی پروتزهای دندان، بخش پروتزهای دندان، دانشکده‌ی دندان پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی همدان، همدان، ایران.
۴. دندان پزشک، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: انجام پژوهش‌های مستمر در جهت شناسایی نیازها و اولویت‌ها، ایجاد انگیزه و مشارکت و افزایش بهره‌گیری شرکت‌کنندگان ضروری است. هدف از این پژوهش، تعیین نظرات نگرش دندان پزشکان در مورد هدف و محتوی کنگره و عوامل مرتبط به آن در کنگره‌ی پروستودونتیست‌ها در سال ۱۳۹۷ بود.

مواد و روش‌ها: این مطالعه‌ی توصیفی، بر روی ۲۷۰ دندان پزشک انجام گرفت. پرسش‌نامه‌ها حاوی مشخصات فردی و ۱۲ گویه بود که ۶ گویه به نفع شرکت در کنگره و ۶ گویه بر علیه شرکت در کنگره طبق طبقه‌بندی لیکرت انجام شد و پایایی آن از طریق آزمون تی انجام گرفت. میزان نگرش در نمونه‌ها تعیین و نقش عوامل آزمون، در آنالیز رگرسیون مشخص گردید.

یافته‌ها: دندان پزشکان دارای نگرش کاملاً موافق نسبت به شرکت در کنگره (۴ درصد)، نگرش موافق (۷۳ درصد)، نگرش مخالف (۲۲/۶ درصد) و در نهایت، ۰/۴ درصد، کاملاً مخالف بودند. مهم‌ترین انگیزه‌ی نگرش مثبت، گفتگو و مباحثه در کنگره به میزان ۹۳ درصد، برای کسب درآمد بیشتر، ۷۱ درصد و کم‌ترین انگیزه به میزان ۶/۶ درصد، آشنایی با متد و وسایل جدید بود.

نتیجه‌گیری: با اینکه نگرش مثبت به شرکت در برگزاری کنگره قابل قبول بود اما انگیزه‌ی آن‌ها مطلوب نبود و جای نگرانی داشت. اکثر دندان پزشکان با انگیزه‌های غیر علمی در برنامه‌های آموزش مداوم شرکت می‌کنند. اقدامات لازم برای اصلاح این انگیزه در شرکت به کنگره، توصیه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: آموزش، آگاهی، نگرش.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۵/۷

تاریخ اصلاح: ۱۳۹۹/۳/۲۹

تاریخ ارسال: ۱۳۹۹/۱/۳

استناد به مقاله: محمدی مهدی، رهشناس نینا، فرحناکی آرش، ریح بیگلر علیرضا. بررسی نگرش دندان پزشکان در کنگره‌ی پروتز در مورد هدف و محتوی کنگره و عوامل مرتبط به آن در سال ۱۳۹۷. مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان. ۱۳۹۹؛ ۱۶ (۳): ۲۷۷ - ۲۷۲.

مقدمه

اندوخته‌های یادگیری در هر سطحی از آموزش، با گذشت زمان دچار کاهش می‌گردد. به طور کلی دانش، عمری ۲/۵ ساله دارد و پس از آن به روز نبوده و کهنه محسوب می‌شود (۱). آموزش مداوم تنها راهی است که اعضای جامعه‌ی پزشکی بعد از پایان دوره‌ی تحصیلی خود توسط آن دانستی‌های خود را به روز می‌کنند (۲، ۳). با توجه به اینکه آموزش مداوم در ایران از سابقه‌ای طولانی برخوردار نیست، ضرورت ارزیابی دقیق این برنامه‌ها و پژوهش درباره‌ی آن‌ها به عنوان یک نیاز احساس می‌شود. به منظور هرچه بهتر برگزار کردن برنامه‌های آموزش مداوم، اداره‌ی کل آموزش مداوم جامعه‌ی پزشکی، با ارائه‌ی الویت‌های تحقیقاتی در صدد است برنامه‌ریزی‌های آینده‌ی آموزش مداوم کشوری را بر نتایج طرح‌های تحقیقاتی استوار نماید. به همین جهت مطالعات متعددی در کشورهای مختلف و همچنین ایران انجام شده است (۴).

Schleyer و Dodell (۵) در مطالعه‌ای در آمریکا، نیاز به امتیاز آموزش مداوم دندان‌پزشکی را برای تمدید مطب بررسی کردند و بدین نتیجه رسیدند که اکثر دندان‌پزشکان برای کسب ۲۰ ساعت امتیاز در سال، در برنامه‌های آموزش مداوم به طور اجبار شرکت می‌کنند (۶). افزایش مصرف‌گرایی، افزایش قدرت و نفوذ بیماران، رشد گسترده‌ی روش‌های تشخیص و درمانی و تغییر در دیدگاه جامعه‌ی طب و طبیب، همگی نیاز به اتخاذ روش‌های مؤثر و کارآ و رفع مشکلات را در آموزش مداوم ضروری می‌سازد (۷).

طبق بررسی انجام شده، تاکنون مطالعه‌ای در ارتباط با هدف و محتویات آموزش مداوم دندان‌پزشکان در رشته‌ی پروستودونتیست‌ها انجام نگرفته است. سؤال این است که واقعاً این دوره‌ها چقدر موجب رضایت شرکت‌کنندگان در این کنگره می‌شود؟ هدف از این مطالعه، بررسی نظرات دندان‌پزشکان شرکت‌کننده در شانزدهمین کنگره‌ی پروتز، برای مشخص شدن نقاط ضعف و قوت هدف، اهمیت و محتویات کنگره بوده است.

مواد و روش‌ها

این مطالعه به روش توصیفی انجام گرفت. با شرکت در شانزدهمین کنگره‌ی پروتز سال ۹۷ و توجیه طرح به مسئولین برگزارکننده‌ی این کنگره، موافقت آن‌ها برای همکاری با طرح جلب گردید و اجازه‌ی مصاحبه با دندان‌پزشکان شرکت‌کننده در این کنگره داده شد. نگرش آن‌ها بر اساس طیف ۴ گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافق، موافق، مخالف، کاملاً مخالف) نسبت به ۱۲ گویه که ۶ گویه به نفع شرکت در کنگره و ۶ گویه بر علیه شرکت در کنگره تنظیم شد (۵). متن آن به وسیله‌ی دانشجو خوانده و از دندان‌پزشک درخواست شد نگرش خود را با استفاده از گزینه‌های ۴ گانه‌ی فوق اعلام نماید که به هر جواب نمره‌ای از یک تا ۴ داده می‌شد؛ به این صورت که در سؤال مربوط به گویه‌ی موافق کنگره، کاملاً موافق، عدد ۴ و کاملاً مخالف، عدد ۱ می‌گیرد و در سؤال مربوط به گویه‌ی مخالف کنگره بر عکس و در نهایت مجموع نمرات فرد در ۱۲ سؤال سنجیده شد. حداکثر نمره ۴۸ و حداقل نمره ۱۲ بود، اگر فرد نمره‌اش کمتر از ۵۰ درصد حداکثر نمره (۲۴) باشد به عنوان فردی با نگرش کاملاً منفی در نظر گرفته می‌شد، رنج ۵۰-۶۰ درصد نمره (۲۴-۲۹) نگرش نسبتاً منفی، ۶۰-۷۵ درصد حداکثر نمره (۲۹-۳۶) نگرش نسبتاً مثبت و بیشتر از ۷۵ درصد حداکثر نمره (۳۶ >) به عنوان نگرش کاملاً مثبت در نظر گرفته شد. میزان انگیزه‌ی نگرش منفی نسبت به شرکت در کنگره در نمونه تعیین میزان واقعی با سطح اطمینان ۹۵ درصد برآورد شد و نقش عوامل مرتبط، با آزمون کای اسکوئر بررسی گردید.

یافته‌ها

پرسش‌نامه‌ها به ۳۰۰ شرکت‌کننده در شانزدهمین کنگره‌ی پروستودونتیست‌ها داده شد که ۳۰ نفر آن‌ها از پاسخ دادن خودداری کردند و ۲۷۰ دندان‌پزشک شرکت‌کننده همکاری نمودند. ۱۴۳ نفر (۵۲/۹ درصد) مرد و ۱۲۷ نفر (۴۷/۳ درصد) زن بودند. میانگین گروه مطالعه، ۵۴ سال می‌باشد که حداقل سن آن‌ها ۲۴ سال و حداکثر آن‌ها ۸۴ سال بود. تعداد ۹۵ نفر

(۳۵/۱ درصد) متخصص که ۴۶ نفر متخصص زن و ۴۹ نفر آن مرد بودند. حداقل سابقه‌ی کار ۱ ماه و حداکثر ۵۰ سال بود. تعداد ۲۵۱ نفر (۹۲/۹ درصد) سابقه‌ی شرکت در کنگره را داشته‌اند.

توزیع دندان‌پزشکان مورد بررسی نسبت به هدف و محتوی کنگره در جدول ۱ نشان داده شده است که (۴ درصد) نگرش کاملاً موافق، (۷۳ درصد) نگرش موافق، (۲۲/۶ درصد) نگرش مخالف و بالاخره (۰/۴ درصد) کاملاً مخالف بودند به تعبیری دیگر، ۲۰۸ نفر (۷۷ درصد) آن کاملاً موافق و موافق و ۶۲ نفر (۲۳ درصد) آن کاملاً مخالف و مخالف بودند. با توجه به این شیوع عدم نگرش منفی نسبت به هدف و محتوی کنگره، میزان واقعی آن از حداقل (۲۴/۵ درصد) تا حداکثر (۳۵/۵ درصد) برآورد می‌گردد.

توزیع افراد مورد بررسی بر حسب نگرش منفی نسبت به شاخص‌های مورد مطالعه در جدول ۱ ارائه شده مهم‌ترین

دلیل نگرش منفی آن‌ها این بود که مباحث کنگره مطالب نظری و فاقد کاربردهای کلینیکی (۹۳ درصد) می‌باشد. در مرحله‌ی بعدی، ۷۱ درصد شرکت‌کنندگان اظهار داشتند، هدف این کنگره، نمایشی برای کسب درآمد بوده است.

در مرحله‌ی بعدی، نگرش منفی (۶۰/۷ درصد) به علت هزینه‌ی بالای کنگره بود که موجب عدم تمایل شرکت به کنگره شد و مهم‌ترین دلیل شرکت‌کنندگان (۹۵/۴ درصد) که موافق برگزاری کنگره بودند، آشنایی با متد و وسایل جدید و در گام بعدی (۹۰ درصد) کسب امتیاز بازاریابی بوده است.

توزیع دندان‌پزشکان بر حسب نگرش مثبت برای هدف و محتوا به تفکیک عوامل مرتبط در جدول ۱ مشخص گردید. دندان‌پزشکانی که ناراضی بودند، بیشتر در سن بالا، داشتن تخصص، عدم رضایت از مکان و زمان برگزاری مواجه با کنگره را داشتند ($p \text{ value} < 0/001$).

جدول ۱: توزیع دندان‌پزشکان بر حسب نگرش نسبت به هدف و محتوای شانزدهمین کنگره‌ی پرستودونتیست‌ها به تفکیک جنس، سن، تخصص، سابقه‌ی شرکت و سایر موارد

عوامل مرتبط	نگرش مثبت به کنگره	کاملاً موافق (۱۰۰ نفر)	مخالف کاملاً مخالف (۶۲ نفر)	p value
جنس	مرد	۱۰۰	۳۵	$< 0/09$
	زن	۱۰۸	۲۷	
سن	بیشتر از ۵۴	۱۲	۳۴	$< 0/001$
	کمتر از ۵۴	۱۹۶	۲۸	
تخصص	ندارد	۱۴۷	۱۴	$< 0/001$
	دارد	۶۱	۴۷	
	ندارد	۴۰	۸	$< 0/03$
	سابقه‌ی شرکت در کنگره	۱۶۸	۵۴	
رضایت از مکان	دارد	۱۸	۳۲	$< 0/001$
	ندارد	۱۹۰	۳۰	
رضایت از زمان	دارد	۲۱	۲۱	$< 0/001$
	ندارد	۱۸۷	۴۱	
رضایت از پذیرایی	دارد	۱۴۹	۳۵	$< 0/2$
	ندارد	۵۹	۲۷	

بحث

با توجه به این که یکی از راه‌های بسیار خوب جهت ارتقای کیفیت آموزش مداوم و بازآموزی، بررسی نظرات آموزش‌گیرندگان است، طراحی و اجرای برنامه‌های آموزش مداوم جامعه‌ی پزشکی و دندان‌پزشکی مطابق با نظرات و دیدگاه‌های آنان می‌تواند در تضمین کیفیت آموزش مداوم مؤثر باشد (۸، ۹).

این مطالعه نشان داد که نگرش ۷۳ درصد دندان‌پزشکان شرکت‌کننده، موافق، ۴ درصد افراد بررسی شده، کاملاً موافق، ۲۲/۶ درصد، مخالف و ۰/۴ درصد کاملاً مخالف، به تعبیری ۷۷ درصد، موافق و ۲۳ درصد، مخالف بودند. در مطالعه‌ی حاضر انگیزه‌ی اصلی بیشتر شرکت‌کنندگان برای شرکت در این کنگره، کسب امتیاز و آشنایی با متد و وسایل جدید بوده است. به روز نمودن اطلاعات، کسب اطلاعات جدید، مبادله‌ی اطلاعات و رفع نیازها در افراد کمتری جزء دلایل اصلی شرکت آن‌ها در برنامه بوده است.

یکی از نکات ضعفی که حائز اهمیت بود این که، متأسفانه ۹۰ درصد شرکت‌کنندگان تنها کسب امتیاز را انگیزه‌ی حضور خود در این برنامه‌ها ذکر کردند. در یک نظرخواهی انجام شده در اصفهان نیز پزشکان شرکت‌کننده، کسب امتیاز را بیشترین عامل مؤثر برای شرکت در برنامه‌ها عنوان نمودند (۱۰). این نتایج اخطاری برای مسئولین برنامه‌ریز، دست‌اندرکاران و مجریان این برنامه‌ها می‌باشد تا با بازبینی آنچه تاکنون انجام شده نقاط ضعف را شناسایی و در جهت رفع آن‌ها اقدامات جدی به عمل آورند.

مطالعه‌ای مشابه در ارومیه، انگیزه‌ی بیشتر شرکت‌کنندگان در برنامه‌های بازآموزی طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ کسب امتیاز بوده، در حالی که در سال ۱۳۸۱، تجدید اطلاعات علمی، مهم‌ترین انگیزه‌ی این امر بوده است (۱۱). در تمام این سال‌ها، چاره‌جویی در حل مشکلات حرفه‌ای و مبادله‌ی اطلاعات و تجربیات با دیگر همکاران، جزء انگیزه‌های کم اهمیت و ضعیف بوده‌اند. در مطالعه‌ای در

زاهدان نیز مهم‌ترین انگیزه‌ی شرکت‌کنندگان، کسب امتیاز بوده است (۱۲). به نظر می‌رسد کسب امتیاز، به عنوان انگیزه‌ی اصلی شرکت‌کنندگان در بازآموزی، واقعیتی انکارناپذیر در مناطق مختلف کشور باشد و در این امر، زن، مرد و یا بومی و غیر بومی بودن تفاوت ندارد. توجه به نیازها و محدودیت‌های شرکت‌کنندگان، نقش بسزایی در جلب توجه آنان دارد. نیاز به فعالیت در مطب یا درمانگاه‌ها در طی هفته، نتایج مطالعه را به سمتی سوق داده است که اکثر پزشکان مایل باشند برنامه‌های بازآموزی در دو تا سه روز پشت سر هم و ایام آخر هفته برگزار شود.

وحیدشاهی و همکاران (۱۳) نیز با بررسی ۱۵۰ نفر از پزشکان عمومی، انگیزه‌ی اصلی بیشتر شرکت‌کنندگان را کسب امتیاز اعلام نمودند. سایر مطالعات در این زمینه نشان داده‌اند که اگرچه انگیزه‌ی اصلی بیشتر شرکت‌کنندگان در برنامه‌های بازآموزی، کسب امتیاز بوده است، ولی تحکیم اطلاعات قبلی و کسب اطلاعات جدید، مبادله‌ی اطلاعات و رفع نیازها نیز جزء دلایل اصلی شرکت آن‌ها در برنامه بوده است.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان بیان کرد که، شرکت‌کنندگان در کنگره، به علت مشغله‌ی زیاد، تمایل زیادی به همکاری نشان ندادند، این مطالعه روی یک کنگره انجام شد، شاید در کنگره‌ی بعدی وضعیت عوض شود. بهتر بود پرسش‌نامه به صورت پایلوت و مطالعه‌ی آزمایشی انجام می‌شد.

نتیجه‌گیری

اکثر دندان‌پزشکان با انگیزه‌های غیر علمی در برنامه‌های آموزش مداوم، شرکت کرده و اکثریت آنان وضعیت برنامه‌ها را در حد متوسط پنداشته و یکی از نکات ضعفی که حائز اهمیت بود این که متأسفانه از دلایل مهم شرکت‌کنندگان برای شرکت در کنگره (بیش از ۹۰ درصد) کسب امتیاز بازآموزی بود.

* این مطالعه حاصل پایان‌نامه با شماره‌ی ۱۲۵۸ در دانشگاه آزاد اسلامی تهران می‌باشد.

References

1. Mohammad Hosseini S, Karimi Z, Momeni E, Abbasi A, Sadat J. Perspective of nurses working in medical training hospital in Kohkiluyeh province towards continuing education. *Hormozgan Med J* 2012; 16(1): 73-80. [In Persian].
2. Sadeghi M, Bakhshi H. The viewpoints of general dentists of Rafsanjan and Kerman toward continuing education program of restorative dentistry. *Iran J Med Educ* 2008, 8(1): 63-70. [In Persian].
3. Zeiger RF. Toward medical education. *J Gen Intern Med* 2005; 20(1): 91-4.
4. Bordji A, Imani M, Moradi A. The study of general practitioners' views on the content of composed programs in Zahedan. *Tabib-e-Shargh* 2004; 6(2): 145-51. [In Persian].
5. Schleyer TK, Dodel D. Continuing dental education requirements for velic ensure in the United States. *J AM dent Assoc* 2005; 136(10): 1450-6.
6. Kaneko Y, Fukushima K. 11th International Dental Congress on Modern Pain Control The Essential Role of Dental Anesthesiology in the 21st Century Safe and Comfortable Dentistry 4th-7th October, 2006. *Anesth Prog* 2007; 54(1): 26-35.
7. Colvard MD, Naiman MI, Mata D, Cordell GA, Lampiris L. Disaster medicine training survey results for dental health care providers in Illinois. *The Journal of the American Dental Association* 2007; 138(4): 519-24.
8. Azizi F. Challenges and perspectives of medical education in Iran. *Research in Medicine* 2015; 39(1): 1-3. [In Persian].
9. Koosha A, Khoshnevis P, Kazemi A, Nourian A, Mousavinasab N. Attitudes of Zanjan providence general practitioners regarding CME programs. *Iranian J Med Edu* 2010; 11(2): 165-73. [In Persian].
10. Manning PR, Petit DW. The past, present and future of continuing medical education. Achievements and opportunities, computers and recertification. *JAMA* 1987; 258(24): 3542-6.
11. Baniadam A, Salam Safi R, Amrani M, Rahimi B. Studying the motivation of continuing education students to participate in retraining programs in Urmia University of Medical Sciences. From the collection of articles of the first international congress on reforming and managing change in medical education. *Proceedings of the 6th National Congress of Medical Education, Tehran, Iran: Shaheed Beheshti University of Medical Sciences; 2003.* [In Persian].
12. Changiz T, Mirshamsi M, Afshinia Nasr F, Shams B, et al. The viewpoints of general practitioners in Isfahan province about the content and modalities of the syllabus of continuing education. *Proceedings of the 4th National Conference on Medical Education; and Yazd, Iran; 2000.* [In Persian].
13. Vahidshahi K, Mahmoudi M, Shahbaznezhad L, Ghafari Saravi V. The viewpoints of general physicians toward continuing medical education programs' implementation status and the participants' motivation. *Iranian J Med Edu* 2007; 7(1): 161-7. [In Persian].

Dentists' Attitudes towards Prosthetic Congress about the Purpose and Content of Congress and Its Related Factors in 2018

Mehdi Mohammadi¹

Nina Rahshenas²

Arash Farahnaki³

Alireza Rahim Beiglou⁴

1. **Corresponding Author:** Dental Student, School of Dentistry, Islamic Azad University of Tehran, Tehran, Iran. **Email:** ddsmehtiarticles@gmail.com

2. Department of Prosthodontic, School of Dentistry, Islamic Azad University of Tehran, Tehran, Iran.

3. Post Graduate Resident of Prosthodontics, School of Dentistry, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

4. Dentist, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Investigations into continuing education programs are necessary to identify the needs and priorities, motivate the participants, and improve their benefits. This study was performed to assess dentists' viewpoints about the aims, the content, and the relevant factors in the prosthodontics congress.

Materials & Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted on 270 dentists participating in the 16th Iranian Dental Association Congress (2016). The questionnaire consisted of demographic data and 12 statements, with six statements supporting participation in the Congress and six against it. Likert scale was used to score the questionnaire, and its validity was evaluated with t-test. The participants' attitudes were determined, and the relevant factors were assessed with regression analysis.

Results: 4% of the dentists had a highly positive attitude towards participating in the congress, 73% had a negative attitude, 22.6% had a negative attitude, and 0.4% had a highly negative attitude. The most important reason for a positive attitude was discussions and debates in the Congress (93%), followed by making more money (71%), and the least motivation (6.6%) was familiarity with new methods and tools.

Conclusion: Although the participants' positive attitudes were at a favorable level, their motivation was not favorable, causing some concern. Most dentists participated in continuing education programs with non-scientific motives. Measures are recommended for improving motivations for participating in congresses.

Key words: Attitudes, Education, Knowledge.

Received: 22.3.2020

Revised: 18.6.2020

Accepted: 28.7.2020

How to cite: Mohammadi M, Rahshenas N, Farahnaki A, Rahim Beiglou A. Dentists' Attitudes towards Prosthetic Congress about the Purpose and Content of Congress and Its Related Factors in 2018. J Isfahan Dent Sch 2020; 16(3): 272-277.